

รายงานสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร (Situation Report) ประจำเดือนกันยายน 2561

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

1. มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรในภาพรวมและสินค้าเกษตรที่สำคัญ

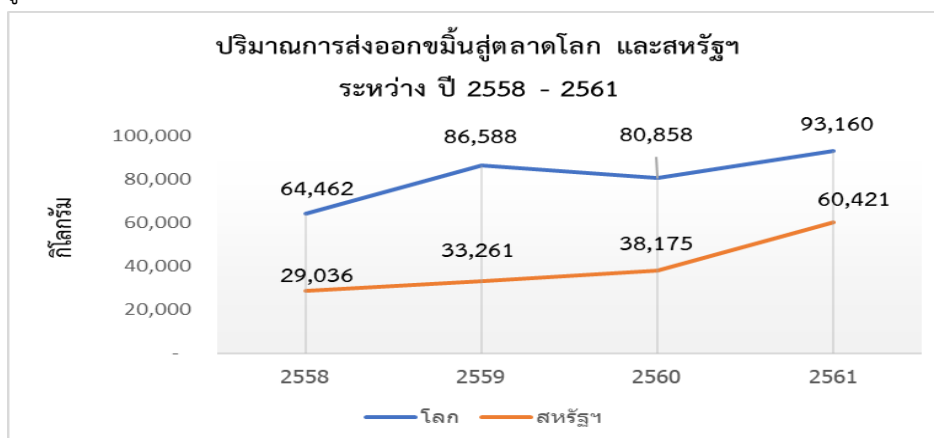
รายการ	ก.ค. 61		ส.ค. 61				ส.ค. 60			
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ		มูลค่า		ปริมาณ		มูลค่า	
	(ตัน)	(ล้านUSD)	(ตัน)	%Δ M/M	(ล้านUSD)	%Δ M/M	(ตัน)	%Δ Y/Y	(ล้านUSD)	%Δ Y/Y
สินค้าเกษตรทั้งหมด	144,972.60	347.62	129,274.10	-10.83	316.33	-9.00	143,885.50	-10.15	355.92	-11.12
ข้าว	43,439.80	50.78	35,183.10	-19.01	41.18	-18.91	42,610.60	-17.43	32.93	25.05
กุ้งและผลิตภัณฑ์	3,377.00	36.50	3,458.10	2.40	37.64	3.12	7,490.80	-53.84	83.11	-54.71
ปูนาและผลิตภัณฑ์	8,384.60	39.77	6,593.40	-21.36	31.32	-21.25	7,217.30	-8.64	32.20	-2.73
อาหารสุนัขและแมวกระป๋อง	5,833.50	25.23	6,411.60	9.91	27.09	7.37	4,665.30	37.43	17.68	53.22
ยางธรรมชาติ	12,526.20	19.40	16,123.10	28.72	25.59	31.91	13,657.60	18.05	25.68	-0.35
สับปะรดกระป๋อง	17,437.10	17.75	11,722.70	-32.77	11.38	-35.89	12,423.00	-5.64	14.52	-21.63
มะพร้าวและผลิตภัณฑ์	3,260.00	4.94	3,429.40	5.20	5.04	2.02	4,415.50	-22.33	5.99	-15.86
กล้วยไม้	-	0.88	-	-	0.86	-2.27	-	-	1.01	-14.85
มะขามสด	201.70	0.58	199.10	-1.29	0.64	10.34	202.40	-1.63	0.69	-7.25
ทุเรียนสด	150.00	0.55	124.70	-16.87	0.61	10.91	88.00	41.70	0.4	52.50
มังคุดสด (ฉายรังสี)	67.90	0.43	40.80	-39.91	0.24	-44.19	44.50	-8.31	0.18	33.33

ที่มา: Foreign Agricultural Service, United States Department of Agriculture

ใช้ข้อมูลชุดเดียวกับฝ่ายการเกษตร ประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส

2. สถานการณ์การนำเข้าขมิ้นในสหรัฐฯ

- ปี 2560 ประเทศไทยส่งออกขมิ้นทั่วโลกปริมาณทั้งสิ้น 80,858 กิโลกรัม และสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกขมิ้นที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ไทยมีปริมาณส่งออกทั้งสิ้น 38,175 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 48.95 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด
- เดือนธันวาคม 2560 สหรัฐฯ ได้ประกาศอนุญาตให้ประเทศไทยส่งออกส่งออกเหง้าขมิ้น (Rhizome) สู่สหรัฐฯ ได้เป็นครั้งแรก จากเดิมอนุญาตให้นำเข้าเฉพาะส่วนลำต้น และใบ
- ปี 2561 ระหว่างเดือนมกราคม – สิงหาคม (8 เดือน) ประเทศไทยส่งออกขมิ้นทั่วโลกปริมาณทั้งสิ้น 93,160 กิโลกรัม มากกว่าปี 2560 ถึงร้อยละ 15 สาเหตุการเพิ่มขึ้นมาจากการส่งออกขมิ้นสู่สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 58 หรือ 60,421 กิโลกรัม
- การส่งออกขมิ้นไทยสู่ตลาดโลกมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2558 กับปี 2561 ประเทศไทยส่งออกขมิ้นสู่ตลาดโลกเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 45 โดยมีสหรัฐฯ เป็นคู่ค้าอันดับหนึ่ง โดยมีการขยายตัวปริมาณการส่งออกถึงร้อยละ 108 และคาดการณ์ว่าจะมีการขยายตัวต่อเนื่องในปี 2562 จากความต้องการนำเข้าของตลาดสหรัฐฯ และการผลิตที่เพิ่มขึ้นในประเทศไทย รายละเอียดปริมาณและมูลค่าการส่งออกขมิ้นไทย ระหว่างปี 2558 – 2561 ตามเอกสารแนบ

3. ประเด็นปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรของไทย และแนวทางการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรของไทย

3.1 สหรัฐฯ พุ่งเล็งสินค้าอาหารทะเลนำเข้าจากประเทศไทยสืบเนื่องจากปัญหาการใช้แรงงานผิดกฎหมายในอุตสาหกรรมประมง คณะกรรมการ Natural Resources Committee ยื่นจดหมายเปิดผนึกถึงนาย Wilbur Ross รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ นาย Mike Pompeo รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศ และนาง Kirstjen Nielsen รัฐมนตรีกระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ เรียกร้องให้หน่วยงานผู้มีอำนาจ แก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในอุตสาหกรรมประมงอย่างเข้มงวดเพื่อให้สินค้าประมงที่นำเข้าจากประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ไม่ได้มาจากแรงงานทาส และได้ยื่นจดหมายถึง Honorable Gene L. Dodaro ผู้อำนวยการตรวจสอบการเงินการบัญชี เรียกร้องให้สำนักงานบัญชีกลางสหรัฐฯ (the U.S. Government Accountability Office: GAO) ดำเนินการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมาย Tariff Act ของกรมศุลกากรสหรัฐฯ (U.S. Customs and Border Protection: CBS)

ผลกระทบต่อไทย ประเด็นการยื่นจดหมายดังกล่าวอาจเป็นตัวกระตุ้น หรือดึงความสนใจรัฐบาลสหรัฐฯ ให้หันมาพุ่งเล็งสินค้าที่นำเข้าจากประเทศไทย เช่น เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบสินค้านำเข้า ณ หน้าด่าน

แนวทางแก้ไข

- (1) ให้ความรู้และแจ้งผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ประกอบการไทยในกรณีที่ผู้ประกอบการไทยไม่ปฏิบัติตามระเบียบด้านการจ้าง/บริหารจัดการแรงงานในอุตสาหกรรมประมง
- (2) เพิ่มความระมัดระวังในการกรอกข้อมูลที่มาของสินค้าตลอดสายการผลิตทั้งในส่วนของผู้ส่งออกและผู้นำเข้า โดยการกรอกข้อมูลจะต้องกระทำโดยผู้เชี่ยวชาญ และ/หรือผู้มีความรู้ความเข้าใจในเอกสารดังกล่าวอย่างแท้จริง
- (3) ภาครัฐของไทยควรดำเนินการประชาสัมพันธ์ ตีพิมพ์รายงาน ผ่านสื่อไทยและต่างประเทศเพื่อสร้างความเข้าใจของทุกภาคส่วนให้เป็นปัจจุบัน

2.1 การพิจารณาสมัครเป็นประเทศที่ได้รับการรับรอง (Certified country) ภายใต้ Section 609¹

กุ้งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย โดยสหรัฐฯ นำเข้ากุ้งจากไทยเป็นอันดับที่ 3 รองจากอินเดีย และอินโดนีเซีย² ซึ่งการส่งออกและนำเข้าจำเป็นต้องใช้แบบฟอร์ม DS – 2031 โดยสหรัฐฯ ได้แบ่งประเภทการกรอกแบบฟอร์มเป็น 2 ประเภท คือ ประเทศที่ได้รับการรับรองและประเทศที่ไม่ได้รับการรับรอง ประโยชน์ของการเป็นประเทศที่ได้รับการรับรองคือ เจ้าหน้าที่รัฐของประเทศผู้ส่งออกไม่จำเป็นต้องลงนามในแบบฟอร์ม DS – 2031 ดังนั้น การปรับระบบเป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์จะสามารถทำได้พร้อมกับระบบ International Trade Data System (ITDS) ซึ่งสหรัฐฯ มีกำหนดใช้ในช่วงปลายปี พ.ศ 2562 ในขณะที่ประเทศที่ไม่ได้รับการรับรองจะต้องจัดส่งแบบฟอร์ม DS – 2031 พร้อมการลงนามของเจ้าหน้าที่รัฐ และห้ามใช้การลงนามในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

ผลกระทบต่อไทย ไทยเป็นประเทศที่ไม่ได้รับการรับรองตาม Section 609 จากสหรัฐฯ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจต้องทำหน้าที่ลงนามในฟอร์ม DS – 2031 ก่อนส่งมอบให้แก่ผู้ส่งออกเพื่อผู้ส่งออกจัดส่งแก่ผู้นำเข้าสหรัฐฯ ต่อไป ซึ่งอาจก่อให้เกิดความล่าช้าในการส่งออกสินค้าและอาจสร้างความเสียหายเชิงธุรกิจ นอกจากนี้ ประเทศไทยจะยังไม่สามารถเปลี่ยนแบบฟอร์ม DS – 2031 เป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ เนื่องจากไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของสหรัฐฯ

แนวทางแก้ไข ภาครัฐของไทยควรพิจารณาสมัครเป็นประเทศที่ได้รับการรับรองตาม Section 609 เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ส่งออกไทยและผู้นำเข้าสหรัฐฯ ให้มีความคล่องตัวในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ยังเป็นการประชาสัมพันธ์ว่าประเทศไทยให้ความสำคัญห่วงกังวลต่อการรักษาสมดุลมหาสมุทรและชีวิตใต้ทะเล

4. สถานการณ์ด้านการเกษตรหรือเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร ที่สำคัญของสหรัฐฯ

4.1 สหรัฐฯ เม็กซิโก และแคนาดา บรรลุการเจรจาข้อตกลงทางการค้าฉบับใหม่ United States-Mexico-Canada Agreement (USMCA) แทนที่ NAFTA

¹ สหรัฐฯ ตรา “Section 609” ใน U.S. Public Law 101 – 162 ปี ค.ศ. 1989 บัญญัติห้ามการนำเข้ากุ้งและสินค้าที่มาจากการใช้เทคโนโลยีการทำประมงเชิงพาณิชย์อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตใต้ทะเลสายพันธุ์ต่าง ๆ เว้นแต่กระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯ ทำการรับรองว่าประเทศผู้ส่งออกดังกล่าวได้ปฏิบัติตามเพื่อลดความเสี่ยงของผลกระทบที่อาจขึ้นแก่ทะเล

² <https://www.commercethaiusa.org/oca/wp-content/uploads/RPshrimp/2018/ShrimpSep18.pdf>

การเจรจา USMCA เป็นการปรับปรุงแก้ไขข้อตกลงพหุภาคีประเด็นรถยนต์ แรงงานและบรรยากาศการทำงาน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และมาตรการสำหรับสื่อดิจิทัล³ นอกจากนี้ ได้มีการเจรจาเปิดตลาดแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรระหว่างประเทศสมาชิกให้มีความคล่องตัวและเสรีมากขึ้น เช่น

- (1) **ผลิตภัณฑ์นม สหรัฐฯ** ทำการเปิดตลาด (market access) และยกเลิกข้อจำกัดการส่งออกนมไปยังแคนาดาส่งผลให้ผลิตภัณฑ์นมสหรัฐฯ เข้าถึงตลาดนมแคนาดาร้อยละ 3.59 ซึ่งเป็นตลาดที่มีมูลค่า 16 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
- (2) **สินค้าปศุสัตว์และสุกร สหรัฐฯ** ประสบความสำเร็จในการคงภาษีร้อยละ 0 สำหรับการส่งออกสินค้าสุกรไปยังประเทศเม็กซิโกและแคนาดา⁴
- (3) **สินค้าธัญพืช (Grain)** ภายหลังการเจรจาแคนาดาตกลงที่จะปรับมาตรฐานข้าวสาลีสหรัฐฯ ที่นำเข้าแคนาดาให้เป็นไปตามข้อกำหนดเดียวกับข้าวสาลีแคนาดา⁵

ข้อสังเกต ความสำเร็จในการคงภาษีร้อยละ 0 ของสินค้าสุกรตามข้อตกลง UMCA อาจช่วยบรรเทาความตึงเครียดประเด็นการขอเปิดตลาดสินค้าสุกรที่มีสารเรคโดพามีนของสหรัฐฯ ในประเทศไทย

4.2 การเสนอร่างกฎหมาย Advancing the Quality and Understanding of American Aquaculture Act (AQUAA Act)

ส.ว. สหรัฐฯ (Roger Wicker, R – Mississippi) เสนอร่างกฎหมาย S.3138 – 115th AQUAA Act ให้มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเล (Aquaculture) ในน่านน้ำของรัฐบาลกลางสหรัฐฯ (U.S. Federal Water) โดยมุ่งเน้นให้มีการจัดตั้ง สำนักงานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเล (Office of Marine Aquaculture) ภายใต้การดูแลของหน่วยงาน National Marine Fisheries Service (NMFS) เพื่อทำหน้าที่ออกใบอนุญาต การเปิดสถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเล (aquaculture facilities) ยกเลิกคำว่า aquaculture ภายใต้คำจำกัดความของ “fishing” ที่บัญญัติโดยกฎหมาย Magnuson-Stevens Act และจัดให้มีโครงการวิจัย พัฒนา และให้ทุนที่เกี่ยวข้อง⁶

ข้อสังเกต สหรัฐฯ มุ่งหาหนทางในการเพิ่มแหล่งผลิตอาหารทะเลให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคสหรัฐฯ และยังอาจเป็นหนทางช่วยลดการนำเข้า เนื่องจากในปัจจุบัน สหรัฐฯ นำเข้าสินค้าอาหารทะเลเพื่อการบริโภคภายในประเทศกว่าร้อยละ 80 นอกจากนี้ หากการทำ aquaculture ประสบความสำเร็จ จะเป็นตัวช่วยเพิ่มการส่งออกให้กับประเทศเพื่อตอบโต้ภัยกีดกันนโยบายการค้าสหรัฐฯ ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลประธานาธิบดีทรัมป์ อย่างไรก็ตาม องค์กร NGOs บางส่วนแสดงความไม่เห็นด้วยต่อการเสนอร่างดังกล่าวเนื่องจากมีความกังวลด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ปัญหาการเกิดโรค และการใช้ยาปฏิชีวนะในสัตว์น้ำทะเลที่มีที่มาจากการทำ aquaculture

5. เรื่องอื่นๆ

5.1 สาร propylene glycol สำหรับอาหารสัตว์⁷

องค์การอาหารและยาสหรัฐฯ (U.S.FDA) เน้นย้ำหลักเกณฑ์การใช้สาร propylene glycol ปรากฏตามมาตรา 402 และ 403 ของ พ.ร.บ. Federal Food, Drug, and Cosmetic Act ว่า ผู้ประกอบการอาหารสัตว์สามารถใช้สารดังกล่าวได้ **ยกเว้น** อาหารแมวเนื่องจากสาร propylene glycol จะลดอายุเซลล์เม็ดเลือดแดงและจะทำให้เม็ดเลือดแดงถูกทำลายได้ง่ายซึ่งจะส่งผลเสียต่อสุขภาพแมว โดยเฉพาะแมวที่บริโภคอาหารเปียก (soft-moist food)⁸ ทั้งนี้ สหรัฐฯ ไม่มีมาตรการตรวจสอบสารดังกล่าวในสินค้าอาหารแมวที่จำหน่ายในสหรัฐฯ (premarket approval) โดยกำหนดให้เป็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการในการตรวจสอบและรับรองในฉลากอาหารว่าไม่มีการใช้สาร propylene glycol ในอาหารแมว

ข้อสังเกต สหรัฐฯ ให้ความสำคัญกับการระบุฉลาก (label) อาหารโดยกำหนดให้มีการระบุข้อมูลส่วนประกอบ รูปแบบฉลาก ขนาดตัวอักษร น้ำหนักสุทธิ เป็นต้น⁹ ดังนั้น ไทยควรให้ความรู้ผู้ประกอบการรายย่อยด้านรูปแบบและการระบุฉลากสินค้าอาหารที่ส่งออกไปยังตลาดสหรัฐฯ

³ <https://www.vox.com/2018/10/3/17930092/usmca-nafta-trump-trade-deal-explained>

⁴ สหรัฐฯ ส่งออกสินค้าสุกรไปยังประเทศเม็กซิโกมากที่สุดเป็นอันดับ 1 และแคนาดาเป็นอันดับที่ 4

⁵ <https://www.supermarketnews.com/dairy/goodbye-nafta-hello-usmca>

⁶ <https://fisheries.org/2018/07/aquaa-act-aquaculture-bill-introduced/>

⁷ https://www.ecfr.gov/cgi-bin/text-idx?SID=1bd4768e500432ed7c054d2616d14bf8&mc=true&node=se21.6.589_11001&rtn=div8

⁸ <https://www.fda.gov/AnimalVeterinary/ResourcesforYou/AnimalHealthLiteracy/ucm047113.htm>

⁹ <https://www.fda.gov/AnimalVeterinary/ResourcesforYou/AnimalHealthLiteracy/ucm047113.htm>

มูลค่าและปริมาณการส่งออกขมิ้นไทย

ระหว่างมกราคม - สิงหาคม 2561 (8 เดือน)

ประเทศ	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน	ราคา/หน่วย	อัตราการเติบโต	
					ปริมาณ	มูลค่า
โลก	93,160	11907447	100	127.82	15%	7%
สหรัฐอเมริกา	60,421	7,437,604	62.46	123.10	58%	36%
เนเธอร์แลนด์	16,039	2,241,988	18.83	139.78	45%	69%
นิวซีแลนด์	6,465	810,026	6.8	125.29	62%	-23%

*สหรัฐฯ อนุญาตนำเข้าขมิ้นส่วนหัวในเดือนธันวาคม 2560

**ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ระหว่างมกราคม - ธันวาคม 2560

ประเทศ	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน	ราคา/หน่วย	อัตราการเติบโต	
					ปริมาณ	มูลค่า
โลก	80,858	11,146,064	100	137.85	-7%	-13%
สหรัฐอเมริกา	38,175	5,455,509	48.95	142.91	15%	3%
เนเธอร์แลนด์	11,037	1,322,886	11.87	119.86	161%	82%
สวาซิแลนด์	4000	1,045,771	9.38	261.44	N/A	N/A

ระหว่างมกราคม - ธันวาคม 2559

ประเทศ	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน	ราคา/หน่วย	อัตราการเติบโต	
					ปริมาณ	มูลค่า
โลก	86,588	12,852,211	100	148.43	34%	41%
สหรัฐอเมริกา	33,261	5,295,302	41.2	159.20	15%	5%
สวีเดน	313	3,157,291	24.57	10,087.19	-45%	2135%
เยอรมนี	10,006	869,511	6.77	86.90	79.69	2836%